

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

E.A.D. Rozenberg (D66)
(d.d. 27 augustus 2024)

Nummer
4122

Onderwerp
Zee Zwemles

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Jaarlijks wijst de provincie Zuid-Holland als het bevoegd gezag de zwemlocaties in natuurwater aan. De aangewezen locaties liggen zowel langs de kust als in binnenwateren. De locaties worden gedurende het zwemseizoen gecontroleerd op veiligheid en waterkwaliteit. De aangewezen locaties zijn te herkennen aan de landelijke informatieborden en zijn te vinden op de kaart op de landelijke website www.zwemwater.nl.

Bron: [Lijst Zwemlocatie 2024 PZH-2024-850647091 1](#)

Afgelopen zomer vonden er wederom meerdere verdrinkingen plaats op deze aangewezen zwemlocaties, waaronder een 8-jarige jongen bij het strand aan de Maasvlakte. Haags Weekblad Den Haag Centraal schrijft dat jaarlijks het grootste deel van verdrinkingen in zee plaatsvindt en dat dit voornamelijk veroorzaakt wordt door een gebrek aan ervaring met stroming en wisselende getijden en het afschaffen van schoolzwemmen (bron: <https://www.denhaagcentraal.net/nieuws/waarschuwing-na-zoveelste-verdrinking-onderschat-de-zee-nooit/>).

1. *Hoeveel verdrinkingen en reddingen hebben er in het afgelopen badseizoen in Zuid-Holland plaatsgevonden? Is dit aantal toegenomen of afgenomen in vergelijking met andere jaren? Wat waren de voornaamste oorzaken van de verdrinkingen?*

Antwoord

Helaas hebben we kennis genomen van een aantal verdrinkingen in open water. We hebben geen beeld van het exact aantal verdrinkingen en reddingen in Zuid-Holland, omdat er geen plicht geldt voor het melden van (bijna) verdrinkingsgevallen. Er zijn wel nationale cijfers van het CBS, waaruit blijkt dat in de afgelopen tien jaar jaarlijks gemiddeld 88 inwoners overleden door een [accidentele verdrinking](#). Dit zijn fatale zwem- en vaarongevallen en verdrinkingen in en om het huis. Verdrinkingen als gevolg van verkeersongevallen (auto te water) en suicide zitten hier niet bij. Ook de verdronken buitenlanders zonder vaste woon- of verblijfplaats (toeristen, seizoenwerkers) zitten hier niet bij. De inschatting van het Nederlands Instituut Veiligheid Zwemlocaties (NIVZ) is dat gemiddeld 30 extra verdrinkingen per jaar te betreuren zijn uit deze ontbrekende groepen. Driekwart van de accidentele verdrinkingen vond plaats in open water: een sloot, rivier, kanaal, gracht, recreatieplas, meer, vijver of in de zee. Het CBS benoemt geen trend over de laatste decennia. Het aantal verdrinkingen is stabiel vanaf de jaren '90. Het is wel fors lager dan halverwege de vorige eeuw. De grootste winst is behaald in de jaren 1950-1990 door een betere infrastructuur (plaatsen van hekken langs het water) en de invoering van zwemmen met schoolkinderen.

Verdrinkingen kunnen het gevolg zijn van gebrek aan zwemvaardigheid maar ook van weersomstandigheden (stromingen, muien) of medische oorzaken (hartfalen, kramp). Er is geen duidelijk beeld wat de voornaamste oorzaak is.

2. *Deelt het college de conclusie van het artikel dat het grote aantal verdrinkingen in zee mogelijk veroorzaakt wordt door een gebrek aan ervaring met het zwemmen in de zee en het afschaffen van schoolzwemmen?*

Antwoord

Ja, dat lijkt waarschijnlijk. Onderzoek van het Mulier Instituut (2022) geeft aan dat sinds 2018 het aantal kinderen zonder één of meer zwemdiploma's is verdubbeld. Doordat minder kinderen gebruik maken van zwemonderwijs gaat in de breedte de zwemvaardigheid van de bevolking achteruit. Verder constateert het CBS dat onder kinderen tot 10 jaar die in een land buiten Europa zijn geboren, de sterfte door verdrinking 9 keer hoger was dan onder kinderen met een Nederlandse herkomst. Onder kinderen tot 10 jaar die in een land buiten Europa zijn geboren, was de sterfte door verdrinking 9 keer hoger dan onder kinderen met een Nederlandse herkomst. Onder 10- tot 20-jarigen was dit 14 keer zo hoog. Ook bij kinderen die zelf in Nederland zijn geboren, maar hun ouders buiten Europa, was de sterfte door verdrinking 3,5 keer hoger dan onder kinderen met een Nederlandse herkomst.

3. *Welke rol ziet het college voor de Provincie om er de komende jaren voor te zorgen dat er minder verdrinkingen met zwemmen in natuurlocaties zullen plaatsvinden?*

Antwoord

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) controleert namens de provincie alle officiële zwemlocaties op veiligheid en hygiëne. Daarbij wordt onder andere gekeken naar conflicterende functies (zoals scheepvaart en watersport), gevaarlijke stroming en het profiel van de onderwaterbodem. Bij de aanwijzing van nieuwe locaties wordt ook beoordeeld of zwemmen veilig kan. Als nodig wordt aan de beheerder gevraagd maatregelen te nemen, zoals het plaatsen van een ballenlijn. Daarnaast is de provincie verantwoordelijk voor de informatievoorziening over de zwemlocaties. Bezoekers van een zwemlocatie worden via borden ter plaatse gewaarschuwd als de veiligheid of waterkwaliteit daartoe aanleiding geeft. De provincie heeft met deze verantwoordelijkheden een belangrijke rol in het voorkomen van verdrinkingen op zwemlocaties. Daarnaast hebben wij in de afgelopen jaren diverse subsidies verleend aan de reddingsbrigades. Van 2012 tot en met 2024 is de alarmploeg van de reddingsbrigade via subsidies aan de gemeente Westland financieel ondersteund in het kader van de beheerafspraken die bij het pilotproject Zandmotor zijn gemaakt. In 2021 is een subsidie verstrekt aan de Reddingsbrigade Nederland voor het opvangen van de gevolgen van Covid voor de reddingsbrigades. In 2023 heeft de Reddingsbrigade met provinciale subsidie het project "bijscholing zelfmoordpreventie onder lifeguards" uitgevoerd. We zien geen rol voor de provincie in het zwemonderwijs.

In het artikel geeft Joeri Fredriks van zeezwemschool ABZee in Scheveningen aan, volgend jaar twaalfhonderd mensen les te kunnen geven. Hij pleit voor een subsidie voor mensen die de cursus van € 45,- niet kunnen betalen.

4. *Staat het college ervoor open om een pilot op te starten en zeezwemmen onderdeel te maken van het onderwijs? Te denken valt dan bijvoorbeeld aan een dagje strand met de groep na het behalen van het schoolzwemdiploma om meer te leren over stromingen en wisselende getijden.*

Antwoord

De provincie heeft geen rol in het onderwijs. Zoals in het aangehaalde artikel benoemd wordt schoolzwemmen per gemeente ingevuld.

5. *Welke mogelijkheden ziet het college om de veiligheid van zwemmers te vergroten? Is het college van mening dat er daarbij niet alleen naar de omgeving moet worden gekeken maar ook naar de zwemmers zelf?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 3 voor de rol die (ODMH namens) de provincie hierin neemt en de subsidies die verstrekt zijn ten behoeve van de reddingsbrigade. We zijn inderdaad van mening dat de zwemmers hierin ook een eigen verantwoordelijkheid hebben.

Internationaal is er een beweging gaande om steden zwembaar te maken. De Verenigde Naties heeft in 2023 een handboek Swimmable Cities uitgebracht en bij de Olympische Spelen in Parijs kon er in de Seine gezwommen worden.

6. *Heeft de provincie een rol gehad bij het mogelijk maken van zwemmen in de Rotterdamse Rijnhaven? Zo ja, welke was dat?*

Antwoord

Ja. De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) is namens de provincie hierbij betrokken. De Rijnhaven wordt gezien als een kandidaat-locatie. Samen met de initiatiefnemer (in dit geval gemeente Rotterdam) en de waterbeheerder (Rijkswaterstaat) wordt gekeken of deze geschikt is te maken als zwemlocatie. Dat is een zorgvuldig proces waarvoor de kandidaat-locatie minimaal twee jaar (twee zwemseizoenen) wordt gemonitord op veiligheid, waterkwaliteit en bezoekersaantallen. Daarna overleggen initiatiefnemer, waterbeheerder, ODMH en provincie of de locatie kan worden aangewezen als officiële zwemlocatie. Het is uiteindelijk een bevoegdheid van ons college om een zwemlocatie aan te wijzen.

7. *Op welke locaties is er nu sprake van overlast¹ door zwemmers en is het college bereid te onderzoeken of hier alternatieven geboden kunnen worden voor zwemmers? Bijvoorbeeld met een 'afgebakend zwembad'?*

Antwoord

Overlast als bedoeld in Statenvragen 3772 wordt niet gemonitord, maar vindt onder andere plaats in de Delftse Schie. De provincie zet handhavers in om deze overlast te beperken en voorkomen.

We zijn bereid om met gemeenten mee te denken over alternatieve locaties voor zwemmers. Als wordt geconstateerd dat op een niet-aangewezen locatie veel wordt gezwommen, dan benaderen we de gemeente en de waterbeheerder voor een gesprek over eventuele aanwijzing van de locatie. Een locatie wordt alleen aangewezen als zwemwater als er ook veilig gezwommen kan worden en als een passende waterkwaliteit te realiseren is.

8. *Welke mogelijkheden ziet het college om in Zuid-Hollandse gemeenten de deelname aan het schoolzwemmen te vergroten?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 4.

¹ 3772 [Sv D66 over Handhaving zwemverbod bij bruggen](#), 01-07-2021

Den Haag, 24 september 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA mr. A.W.Kolff